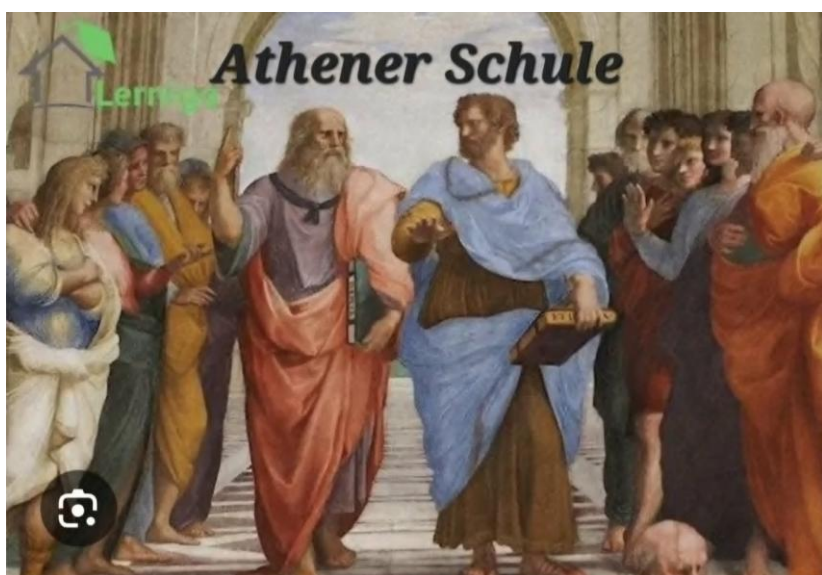

Stuttgart, 24.01.26

Zum 30. Geburtstag von Alex

Για τα 30α γενέθλια του Άλεξ

Pour les 30 ans d'Alex

Humanismus und Demokratie

Unsere Überlebenschance.

Konstantin Karras

Kaum ist die Grönland-Krise entschärft, folgt im gleichen Atemzug der nächste, weitaus gefährlichere Paukenschlag von Präsident Trump. Der „Friedensrat“ – oder, wie die Fachleute ihn nennen, die 2.0 UN (siehe Logos) –

Liebe Wissenschaftler und Intellektuelle,

Trump und sein „Friedensrat“

Seit Beginn dieses Jahres ist die Welt nicht mehr dieselbe. Was humanistische Bewegungen während der Renaissance, im 14. bis 17. Jahrhundert, alles erreicht haben, wird von einer kleinen Gruppe unverantwortlicher Staatsmänner mit Füßen getreten. Die griechisch-römischen Kulturwerte, die die Basis unserer westlichen Gesellschaften bilden, werden vom Präsidenten der größten Demokratie ignoriert. Ihm ist die Macht der Atombomben wichtiger als die Macht der Völker. Er irrt sich gewaltig. Der Homo sapiens ist evolutionsbedingt ein freiheitsliebendes Wesen. Wenn man ihm seine Freiheit raubt, wird er sie sich irgendwann wieder zurückerkämpfen. Eben durch die Demokratie.

Die Demokratie ist und bleibt das bestmögliche Gesellschaftssystem. Was mit einer Bürgerversammlung in einer Athener Agora angefangen hat, wird heute von fast allen Staaten der Welt teilweise praktiziert. In diesen Versammlungen hatte jeder, der die Bürgerrechte besaß, die Möglichkeit, das Wort zu ergreifen und seine Argumente vorzutragen. Die Bürger konnten öffentlich ihre Meinung sagen und den anderen zuhören. Die Meinung mit den besten Argumenten überzeugte schließlich die Mehrheit der Versammelten. Dass ein einfacher Bürger seine Meinung in einer Menschenversammlung äußern kann, ist vielleicht der wichtigste Baustein der Demokratie. Der Mensch hat eine Stimme. Eine Macht. Aristokraten, Oligarchen, Diktatoren, Tyrannen und alle anderen machthungrigen Individuen haben das demokratische System jahrhundertlang als Gefahr für ihre Macht angesehen und es deswegen bis in unsere Zeit hinein blockiert.

Ja, diese Demokratie ist nicht vollkommen. Seit dem Ende des Zweiten Weltkriegs wurde sie jedoch in kleinen Schritten der vollkommenen Demokratie Platons angenähert. Und nun kommt ein egozentrischer Präsident und versucht, das Rad der Geschichte zurückzudrehen.

Platon und die Politeia

Was Platon (und damit auch Sokrates und Aristoteles) unter Demokratie verstanden haben, ist in seinem antiken Werk „Politeia“ ausführlich beschrieben. Diese Werke wurden von Menschen auf der ganzen Welt millionenfach studiert und interpretiert. Platon hat das Demokratiesystem so treffend definiert wie kein anderer nach ihm. Nachfolgend gebe ich meine oft zitierte Sieben-Punkte-Zusammenfassung aus seinem Werk Politeia wieder:

Platons Demokratieverständnis in sieben Sätzen:

1. Alle Kinder werden mit unterschiedlichen genetischen Fähigkeiten und in sozial sowie wirtschaftlich unterschiedlichen Familienverhältnissen geboren.
2. Es sollte Aufgabe des Staates sein, diese Ungleichheiten durch geeignete Maßnahmen auszugleichen.
3. Es gibt zwei Sorten von Menschen, die ein Regierungsamt anstreben. Die einen interessieren sich für das Wohl des Volkes, die anderen wollen sich um ihr eigenes Wohl kümmern. Die ersteren nennt er Philosophen, die anderen Panourgoi.

4. Durch hohen Bildungserwerb sollte der Wähler in der Lage sein, die „Panourgoi“ von den anständigen Politikern zu unterscheiden.

Und weiter sagte Platon:

5. Die Frau gehört nicht dem Mann.

6. Erworbener Besitz und Reichtum dürfen nicht vererbt werden.

7. Alle Kinder sollen unter gleichen Schulbedingungen unterrichtet werden.

Dies sind nur sieben Punkte aus Platons zwölf Büchern. Sie genügen jedoch, um die Genialität dieses Mannes zu zeigen.

Doch von der Theorie bis zur Umsetzung in die Praxis ist es ein langer Weg. Das war Platon bewusst. Deshalb hat er Demokratie mit Bildung verknüpft: Ohne Bildung keine Demokratie. Und ohne Demokratie keine Bildung.

Wenn wir die Demokratie heute schützen bzw. retten wollen, müssen wir unseren Bildungsstand erhöhen. In den westlichen Staaten können wir mit unserer Stimme die Politik in unseren Ländern mitbestimmen. Wir müssen uns anstrengen, um Platons vierte Bedingung erfolgreich zu erfüllen. Das heißt, wir müssen in die Lage versetzt werden, die Panourgoi-Politiker erkennen zu können. Also: mehr Bildung. Denn wenn wir die Demokratie verlieren, wird es nicht mehr lange dauern, bis wir auch unseren Verstand verlieren. Die unkontrollierte Anwendung von KI wird uns mit der Zeit das Denken verlernen. Nur starke Demokratien sind in der Lage, neue Technologien zu prüfen, zu überwachen und bei Bedarf entsprechende Kontrollmechanismen einzubauen.

Es lohnt sich also, sich stark für die Demokratie einzusetzen – auch wenn die aktuell praktizierte Demokratie nichts anderes als ein Schattenbild aus Platons „Höhlengleichnis“ ist.

Aus der UN zur einen Weltregierung.

Erfreulich und zugleich ein Hoffnungszeichen ist, dass viele Länder – darunter Deutschland und Griechenland – dem „Friedensrat“ nicht beigetreten sind.

Die Demokratie wird diesen „schmutzigen“ Versuch, die UN zu spalten, erfolgreich überstehen und mit neuer Kraft dafür sorgen, dass alle Völker gemeinsam eine demokratische und gerechte Weltgesellschaft aufbauen. Für die Völker der Welt sind die Vereinten Nationen der echte Friedensrat.

Ja, die UN hat Mängel. Es ist eine Staatenversammlung mit wenigen demokratischen Regeln. Die UN-Organisation muss reformiert, aber nicht amerikanisiert werden. Sie muss sich zu einer Weltregierung weiterentwickeln. In einer solchen Weltregierung hat jeder Staat eine Stimme. Dass dies eines Tages eintreten wird, davon bin ich fest überzeugt.

Der „Friedensrat“ verfolgt das Ziel, den Humanismus und die Demokratie durch die Macht des Stärkeren zu ersetzen. Ähnliches haben in der Vergangenheit auch andere versucht, sind jedoch gescheitert. Persien kam bis nach Athen. Alexander der Große ist bis nach Indien gekommen. Rom kam bis nach Ägypten und die Osmanen bis nach Wien. Die Macht der Völker war jedoch stärker und führte zu ihrer Freiheit.

Ich bin mir nicht sicher, ob allen, die beim „Friedensrat“ mitmachen wollen, die Menschheitsgeschichte bekannt ist.

Was das Studium der Geschichte betrifft, gilt das leider auch für die heutigen Griechen. Stolz auf die Vorfahren zu sein, ohne sich zu fragen, ob unsere Vorfahren stolz auf uns sein könnten, ist zweifellos eine Frage der Bildung. Oder der fehlenden Demokratie. Bei den letzten griechischen Parlamentswahlen ist jeder zweite Grieche zu Hause geblieben. Damit hat Donald Trump wirklich nichts zu tun.

K. K.

Arkadas und nach Platon Kommunist.

Ανθρωπισμός και δημοκρατία

Η πιθανότητα επιβίωσής μας.

Κώστας Καρράς

Μόλις εκτονώθηκε η κρίση στη Γροιλανδία, ακολουθεί στην ίδια στιγμή το επόμενο, πολύ πιο επικίνδυνο νταούλι από τον πρόεδρο Τραμπ. Το «Συμβούλιο Ειρήνης» - ή, όπως το αποκαλούν οι ειδικοί, ο ΟΗΕ 2.0 (βλ. λογότυπα) -

Αγαπητοί επιστήμονες και διανοούμενοι,

Ο Τραμπ και το «Συμβούλιο Ειρήνης»

Από τις αρχές του τρέχοντος έτους ο κόσμος δεν είναι ο ίδιος. Ό,τι πέτυχαν τα ανθρωπιστικά κινήματα κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης, από τον 14ο έως τον 17ο αιώνα, καταπατείται από μια μικρή ομάδα ανεύθυνων πολιτικών ανδρών. Οι ελληνορωμαϊκές πολιτιστικές αξίες που αποτελούν τη βάση των δυτικών κοινωνιών μας αγνοούνται από τον πρόεδρο της μεγαλύτερης δημοκρατίας. Η δύναμη των πυρηνικών βομβών είναι πιο σημαντική γι' αυτόν από τη δύναμη των λαών. Κάνει μεγάλο λάθος. Ο Homo sapiens είναι ένα εξελικτικό ον που αγαπά την ελευθερία. Αν του στερήσεις την ελευθερία του, τελικά θα αγωνιστεί να την επανακτήσει. Ακριβώς μέσω της δημοκρατίας.

Η δημοκρατία είναι και παραμένει το καλύτερο δυνατό κοινωνικό σύστημα. Αυτό που ξεκίνησε με μια συνέλευση πολιτών σε μια αθηναϊκή αγορά εφαρμόζεται σήμερα σε κάποιο βαθμό σχεδόν σε κάθε χώρα του κόσμου. Σε αυτές τις συνέλεύσεις, οποιοσδήποτε είχε πολιτικά δικαιώματα είχε την ευκαιρία να μιλήσει και να παρουσιάσει τα επιχειρήματά του. Οι πολίτες μπορούσαν να εκφράσουν δημόσια τις απόψεις τους και να ακούσουν τους άλλους. Η άποψη με τα καλύτερα επιχειρήματα κέρδιζε τελικά την πλειοψηφία των συγκεντρωμένων. Το γεγονός ότι ένας απλός πολίτης μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του σε μια συνέλευση ανθρώπων είναι ίσως το πιο σημαντικό δομικό στοιχείο της δημοκρατίας. Οι άνθρωποι έχουν φωνή. Έχουν μια δύναμη. Επί αιώνες, αριστοκράτες, ολιάρχες, δικτάτορες, τύραννοι και όλοι οι άλλοι διψασμένοι για εξουσία θεωρούσαν το δημοκρατικό σύστημα ως απειλή για την εξουσία τους και, ως εκ τούτου, το εμπόδιζαν μέχρι τις ημέρες μας.

Ναι, αυτή η δημοκρατία δεν είναι τέλεια. Ωστόσο, από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά, με μικρά βήματα πλησιάζει στην τέλεια δημοκρατία του Πλάτωνα. Και τώρα έρχεται ένας εγωκεντρικός πρόεδρος και προσπαθεί να γυρίσει τον χρόνο πίσω.

Ο Πλάτων και η Πολιτεία

Το τι εννοούσε ο Πλάτων (και επομένως και ο Σωκράτης και ο Αριστοτέλης) με τη δημοκρατία περιγράφεται λεπτομερώς στο αρχαίο έργο του «Πολιτεία». Τα έργα αυτά έχουν μελετηθεί και ερμηνευτεί εκατομμύρια φορές από ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Ο Πλάτωνας όρισε το σύστημα της δημοκρατίας πιο εύστοχα από οποιονδήποτε άλλον μετά από αυτόν. Παρακάτω παραθέτω τη δική μου συχνά αναφερόμενη περίληψη επτά σημείων από το έργο του «Πολιτεία»:

Η αντίληψη του Πλάτωνα για τη δημοκρατία σε επτά προτάσεις:

1. Όλα τα παιδιά γεννιούνται με διαφορετικές γενετικές ικανότητες και σε κοινωνικά και οικονομικά διαφορετικές οικογενειακές συνθήκες.
2. καθήκον του κράτους θα πρέπει να είναι η εξίσωση αυτών των ανισοτήτων μέσω κατάλληλων μέτρων.
3. υπάρχουν δύο είδη ανθρώπων που φιλοδοξούν να αναλάβουν κυβερνητικά αξιώματα. Κάποιοι ενδιαφέρονται για την ευημερία του λαού, άλλοι θέλουν να φροντίσουν για τη δική τους ευημερία. Τους πρώτους τους αποκαλεί φιλοσόφους και τους δεύτερους πανούργους.
4. Αποκτώντας υψηλό μορφωτικό επίπεδο, ο ψηφοφόρος θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνει τους «πανούργους» από τους αξιοπρεπείς πολιτικούς.

Και περαιτέρω ο Πλάτωνας είπε:

5. Η γυναίκα δεν ανήκει στον άνδρα.

6. Η αποκτηθείσα περιουσία και ο πλούτος δεν πρέπει να κληρονομούνται.

7. όλα τα παιδιά πρέπει να μορφώνονται υπό ίσες συνθήκες.

Αυτά είναι μόνο επτά σημεία από τα δώδεκα βιβλία του Πλάτωνα. Ωστόσο, είναι αρκετά για να δείξουν την ιδιοφυΐα αυτού του ανθρώπου.

Όμως είναι μακρύς ο δρόμος από τη θεωρία μέχρι την εφαρμογή στην πράξη. Ο Πλάτωνας είχε επίγνωση αυτού του γεγονότος. Γι' αυτό συνέδεσε τη δημοκρατία με την παιδεία: χωρίς παιδεία δεν υπάρχει δημοκρατία. Και χωρίς δημοκρατία, δεν υπάρχει παιδεία.

Αν σήμερα θέλουμε να προστατεύσουμε ή να σώσουμε τη δημοκρατία, πρέπει να αυξήσουμε το επίπεδο της παιδείας μας. Στις δυτικές χώρες, μπορούμε να επηρεάζουμε την πολιτική των χωρών μας μέσω της ψήφου μας. Πρέπει να καταβάλουμε προσπάθεια για να εκπληρώσουμε με επιτυχία την τέταρτη προϋπόθεση του Πλάτωνα. Δηλαδή, πρέπει να είμαστε σε θέση να αναγνωρίζουμε τους πανούργους πολιτικούς. Οπότε: πιο πολλή παιδεία. Γιατί αν χάσουμε τη δημοκρατία, δεν θα αργήσουμε να χάσουμε και το μυαλό μας. Με την πάροδο του χρόνου, η ανεξέλεγκτη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης θα μας κάνει να ξεχάσουμε να σκεφτόμαστε. Μόνο οι ισχυρές δημοκρατίες είναι σε θέση να εξετάζουν και να παρακολουθούν τις νέες τεχνολογίες και, αν χρειαστεί, να εγκαθιστούν τους κατάλληλους μηχανισμούς ελέγχου. Αξίζει λοιπόν να στηρίξουμε τη δημοκρατία - ακόμη και αν η δημοκρατία που ασκείται σήμερα δεν είναι παρά μια σκιώδης εικόνα από την «Αλληγορία του σπηλαίου» του Πλάτωνα.

Από τον ΟΗΕ στη παγκόσμια κυβέρνηση.

Είναι ενθαρρυντικό και ταυτόχρονα σημάδι ελπίδας το γεγονός ότι πολλές χώρες - συμπεριλαμβανομένων της Γερμανίας και της Ελλάδας - δεν έχουν ενταχθεί στο «Συμβούλιο Ειρήνης».

Η δημοκρατία θα επιβιώσει με επιτυχία αυτή τη «βρώμικη» απόπειρα διαίρεσης του ΟΗΕ και, με ανανεωμένο σθένος, θα μεριμνήσει ώστε όλα τα έθνη να εργαστούν από κοινού για την οικοδόμηση μιας δημοκρατικής και δίκαιης παγκόσμιας κοινωνίας. Για τους λαούς του κόσμου, τα Ηνωμένα Έθνη είναι το πραγματικό συμβούλιο ειρήνης.

Ναι, ο ΟΗΕ έχει ελλείψεις. Είναι μια συνέλευση κρατών με λίγους δημοκρατικούς κανόνες. Ο οργανισμός του ΟΗΕ πρέπει να μεταρρυθμιστεί, αλλά όχι να αμερικανοποιηθεί. Πρέπει να εξελιχθεί σε μια παγκόσμια κυβέρνηση. Σε μια τέτοια παγκόσμια κυβέρνηση, κάθε κράτος θα έχει φωνή. Είμαι απόλυτα πεπεισμένος ότι αυτό θα συμβεί μια μέρα.

Το «Συμβούλιο Ειρήνης» επιδιώκει να αντικαταστήσει τον ανθρωπισμό και τη δημοκρατία με τη δύναμη του ισχυρότερου. Και άλλοι έχουν προσπαθήσει παρόμοια πράγματα στο παρελθόν, αλλά απέτυχαν. Η Περσία έφτασε μέχρι την Αθήνα. Ο Μέγας Αλέξανδρος έφτασε μέχρι την Ινδία. Η Ρώμη έφτασε μέχρι την Αίγυπτο και οι Οθωμανοί μέχρι τη Βιέννη. Αλλά η δύναμη των λαών ήταν ισχυρότερη και οδήγησε στην ελευθερία τους.

Δεν είμαι σίγουρος αν όλοι όσοι θέλουν να συμμετάσχουν στο «Συμβούλιο Ειρήνης» είναι εξοικειωμένοι με την ιστορία της ανθρωπότητας.

Όσον αφορά τη μελέτη της ιστορίας, αυτό δυστυχώς ισχύει και για τους σημερινούς Έλληνες. Το να είμαστε περήφανοι για τους προγόνους μας χωρίς να αναρωτιόμαστε αν οι πρόγονοί μας θα μπορούσαν να είναι περήφανοι για εμάς είναι αναμφίβολα θέμα παιδείας. Ή και της έλλειψης δημοκρατίας. Στις τελευταίες ελληνικές βουλευτικές εκλογές, κάθε δεύτερος Έλληνας έμεινε σπίτι του. Ο Ντόναλντ Τραμπ δεν ευθύνεται πραγματικά για αυτό.

Κ. Κ.

Αρκάδας και, κατά Πλάτων, κομμουνιστής.